

REVOCARA DE DREPT A DONAȚIEI PENTRU SURVENIENȚĂ DE COPIL - TRECUT ȘI PREZENT; ASPECTE DE DREPT COMPARAT

Irina Maria Lăpădat

Abstract

In the matter of donations, irrevocable acts in principle, revocation is always an exception. The current Civil Code has taken over the legal cases of revocation of donations, from the old regulations, but it reformed the institution of law revocation of donations for occurrence of a child, in two aspects: first of all, it considered fair and in accordance with the needs of the security of the civil circuit the elimination of this provision from the new Civil Code, and secondly, because it could not annihilate the effects of the donations made during the old Civil Code, from a temporary point of view, stipulated that the birth of a child of the donor after the entry into force of the new law, can no longer lead to the legal revocation of the donation, even if the donation was concluded under the old law empire.

We tried to highlight the grounds that justify the elimination of this regulation, as well as some aspects of comparative law, considering that the revocation of donations for child survival still exists in other civil laws based on a Roman-inspired civil law.

Keywords: *donation, descending child, revocation, patrimony, refund*

1. Introducere

Potrivit vechiului Cod civil român, conform celor prevăzute de articolul 836, donațiile puteau fi revocate pentru ingratitudine și neexecutarea sarcinilor (prevederi care au fost preluate și de actuala reglementare), dar și pentru surveniență (naștere) de copil. Potrivit vechiului Codul Civil, donațiile se revocau de drept dacă donatorului, care în momentul încheierii contractului nu avea copii sau alți descendenți, i se naștea ulterior, chiar și postum, un copil viu¹. Această prevedere de ordine publică devenea aplicabilă în temeiul legii, chiar dacă nu a fost cuprinsă în contractul de donație. Dacă donatorul avea deja unul sau mai mulți copii la data donației, atunci revocarea pentru surveniență de copil nu își găsea aplicabilitatea.

---

¹ Camelia Toader, *Drept civil. Contracte speciale*, Ed. All Beck, București, 2005, p. 143.

Prevederile legale impun concluzia că dacă donatorul avea un copil la momentul donației, dar acesta a decedat ulterior, acesta fapt nu mai putea contribui la revocarea donației.

Menționăm că această cauză de revocare a contractului de donație nu mai este prevăzută de noul Cod Civil, care a menținut doar celelalte două cauze legale de revocare a donației, arătate anterior. Totuși, vechea reglementare prezintă importanță practică, pentru că ea se poate aplica actelor de donație care au fost încheiate pe durata de aplicabilitate a vechiului Cod civil; actualmente, legiuitorul, eliminând această cauză legală de revocare a donațiilor, a regândit și efectele în timp cât privește efectele ei.

În materie de donații, legea de punere în aplicare a Codului civil dispune *expressis verbis* prin art. 96², că prevederile din vechea reglementare referitoare la revocarea donației pentru surveniență de copil, caz de revocare care a fost prevăzut de vechiul Cod civil, dar care nu a mai fost reglementat de noul Cod civil, nu se aplică în ipoteza în care copilul s-a născut după intrarea în vigoare a Codului civil actual. Prin această prevedere, legiuitorul a înțeles să clarifice această situație, întrucât dacă această dispoziție specială nu ar fi fost reglementată în mod expres, firesc ar fi fost ca toate donațiile încheiate anterior intrării în vigoare a noului Cod civil să fie revocate de plin drept pentru surveniență de copil, pentru că așa prevedea legea în vigoare la data încheierii contractului, indiferent de data la care s-ar fi născut copilul, chiar și după intrarea în vigoare a noii legi.

Avem de-a face cu o veritabilă excepție specială în materie de donații, pentru că legiuitorul a considerat de actualitate clarificarea și simplificarea acestei situații juridice pentru viitor și nu a mai considerat necesară aplicabilitatea revocării donației pentru surveniență de copil, odată ce acest caz legal de revocare al donațiilor a fost eliminat de actuala reglementare.

Acest caz de revocare de donații mai subzistă încă în alte coduri civile străine, astfel încât se aduce în discuție care sunt necesitățile practice și temeiurile care au justificat, în opinia legiuitorului român, eliminarea acestei prevederi.

2. Scurtă perspectivă istorică asupra acestui caz de revocare de donație

Posibilitatea de revocare a donațiilor își are rădăcini adânci încă din dreptul roman. Inițial, pentru că în epoca veche donația devenise un instrument de exploatare a celor săraci, au fost adoptate unele măsuri de limitare a donațiilor, iar ingratitudea a fost o cauză de revocare a donațiilor numai în cadrul raporturilor

---

² Art. 96 din Legea nr. 71/2001, pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009, privind Codul civil, suprimă revocarea de drept pentru îndeplinirea condițiilor prevăzute de art. 829 C. civ., relative la revocarea donației pentru surveniență de copil, în cazul în care copilul s-a născut după intrarea în vigoare a noului Cod civil.

dintre patroni și clienți. Ulterior, toate donațiile au putut fi revocate de donator. Dacă patronul a făcut o donație libertului său, iar după aceea i s-a născut un copil, acesta putea să revoce actul de donație³. Din examinarea acestei prevederi, rezultă că donațiile nu se revocau de drept, ci la cererea donatorului.

În dreptul românesc, donațiile ca acte juridice irevocabile, au fost recunoscute încă din timpuri străvechi, însă prevederi exprese relative la revocarea donației pentru naștere de copil regăsim abia începând cu Codul Calimach.

Codul Calimach aplicabil în Moldova începând cu anul 1817, în art. 1287 stipulează următoarele: „*Dacă dăruitorul ce n-are copii după facerea dăruirilor va naște copii, atunci se aplică în această întâmplare regula așazată la art. 1283*”. În art. 1283 se arată că dăruitorul nu poate face daruri peste jumătatea averii sale. După cum observăm, revocarea în acest caz are efecte mai restrânse, depinzând de valoarea donației. Prin urmare, deducem că în cazul în care donatorului fără copii i se naște ulterior primul copil, donația se va revoca de drept până la concurența valorii a jumătate din patrimoniul donatorului; legiuitorul a înțeles astfel să protejeze interesele copilului⁴.

În Legiuirea Caragea, care s-a aplicat în Țara Românească începând cu 1818, în partea a IV-a intitulată „Pentru daruri”⁵, găsim următoarea reglementare: (art. 6) „*După ce se va da darul, nu sa mai cere înapoi, afara numai: a) De va fi dat darul cu legătură și cel ce l-au luat nu va urma legăturii (corespondentul revocării donației pentru neîndeplinirea sarcinii); b) De va necinsti priiitorul darului pre dăruitor sau de-l va păgubi sau de va cugeta în faptă rău asupra-i sau de va da jalbă asupra-i cu pără nedreaptă*” (corespondentul revocării donației pentru ingratitudine). În cuprinsul textului normativ că nu există nicio referire la revocarea „darului” (donației) pentru surveniență de copil.

Începând cu anul 1864 a intrat în vigoare Codul civil al României, inspirat din Codul napoleonian, care a prevăzut în mod expres, că donațiile se revocă de drept dacă, după încheierea actului de donație, donatorului fără copii i se naște un copil (primul copil). Această prevedere a fost aplicabilă până la data de 01 octombrie 2011, când instituția a fost reformată prin eliminarea acestui caz de revocare a donațiilor; efectele în plan temporal se resimt și în prezent, deoarece vechiul cod se mai aplică și astăzi pentru donațiile încheiate pe durata cât a fost în vigoare, cu excepția situației când copilul s-a născut începând cu data de 01 octombrie 2011.

³ Emil Molcuț, *Drept roman*, Ed. Press Mihaela S.R.L., București, 2000, p. 305.

⁴ A fost consultat articolul lui Teodor Matei, *Revocarea donației pentru surveniență de copil*, accesat la site-ul web: [www.centrulrobertianum.ro/scoala-dreptului-organic/res/prelectiuni/ 2.teodorma-teirevocareadonatietipentrusurvenientadecopil.pdf](http://www.centrulrobertianum.ro/scoala-dreptului-organic/res/prelectiuni/2.teodorma-teirevocareadonatietipentrusurvenientadecopil.pdf).

⁵ Legiuirea Caragea, Partea a IV-a, Capitolul 1 *Pentru daruri*, Ed. Academiei Republicii Populare Române, București, 1955, p. 111.

3. Temeiul justificativ al reglementării survenienței de copil, ca și caz legal de revocare a donațiilor

În ceea ce privește terminologia folosită de legiuitor, remarcăm că acesta folosea noțiunea de *surveniență*, ceea ce semnifică *nașterea* unui copil, prin urmare această situație excludea ipoteza în care, ulterior încheierii contractului de donație, donatorul adopta cu efecte depline un copil. Adopția unui copil nu atrăgea revocarea contractului de donație, cu atât mai mult cu cât, în acest caz, se putea admite revocarea donației prin voința donatorului, ceea ce contravenea irevocabilității donației.

Cu toate că textul vechiului Cod civil nu făcea nicio precizare, s-a considerat că se are în vedere nașterea unui copil al donatorului, atât în căsătorie cât și în afara căsătoriei⁶. Vechiul Cod al familiei, respectiv actualmente Codul civil care reglementează relațiile de familie, acordă aceeași protecție copiilor din afara căsătoriei cu aceea a copiilor din căsătorie. Revocarea donației pentru surveniență de copil nu trebuia cerută în justiție. Ea opera întotdeauna de drept, *ope legis*.

În cazul în care donatorul avea copii sau alți descendenți în viață la data încheierii contractului de donație, donația era irevocabilă. În acest caz, nu mai putea interveni revocarea donației, chiar dacă ulterior donatorului i se năștea un alt copil.

Prin urmare, pentru ca donația să fie revocată, potrivit articolului 836 din vechiul C. civ. era necesar, pe de o parte, ca donatorul să nu fi avut niciun copil sau alți descendenți în viață la momentul contractării, iar pe de altă parte, donatorului să i se nască un copil, ulterior donației.

În conformitate cu prevederile articolul 837 din vechiul C. civ., donația era revocabilă și în cazul în care copilul născut ulterior donației era conceput la data când aceasta a fost făcută. Erau exceptate de la revocare donațiile între soți în timpul căsătoriei, întrucât pentru copii este indiferent în patrimoniul căruia dintre părinți se află obiectul donației⁷.

Nașterea ulterioară contractării, a unui descendent donatorului ducea la revocarea de drept a donației în momentul nașterii, chiar dacă stabilirea filiației se făcea mai târziu. Dacă copilul din afara căsătoriei s-a născut anterior încheierii donației, dar filiația față de donator s-a stabilit ulterior contractării, donația devenea irevocabilă⁸.

În practica judiciară și literatura de specialitate s-au născut probleme controversate cu privire la revocarea donației în cazul adopției unui copil de către donator, ulterior încheierii contractului de donație. O primă opinie pleda în

⁶ Eugeniu Safta Romano, *Contracte civile. Încheiere. Executare. Încetare*, ed. a III-a revăzută și adăugită, Ed. Polirom, Iași, 1999, p. 204.

⁷ Ion Dogaru, *Drept civil. Teoria generală a actelor cu titlu gratuit*, București, Ed. All, 2005, p. 285.

⁸ Francisc Deak, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, vol. III, ed. a IV-a actualizată de Lucian Mihai și Romeo Popescu, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 182.

favoarea ideii că rudenia civilă dintre adoptat și adoptator producea aceleași efecte juridice întocmai ca rudenia firească, de sânge⁹. Astfel, dacă la data încheierii contractului de donație donatorul avea un copil adoptat, donația era irevocabilă, deoarece copilul adoptat era asimilat copilului firesc, așa cum statua și Codul familiei. În caz contrar, când donatorul adopta un copil ulterior contractării, donația urma a se revoca de drept, pentru surveniență de copil, potrivit prevederilor art. 836 C. civ. român.

Marea majoritate a autorilor nu au achiesat la această opinie izolată, susținând că textul articolul 836 din vechiul Cod civil nu avea în vedere decât copilul firesc, natural iar nu și cel adoptat.¹⁰ Argumentul forte în susținerea acestei opinii pornea de la premiza că adopția depindea de voința donatorului, astfel încât donația ar deveni revocabilă tot prin voința donatorului. Astfel, admitem și noi că, dacă donatorul a adoptat un copil ulterior donației, aceasta era irevocabilă. Donația urma a fi revocată numai dacă donatorului i se năștea un copil firesc. În egală , existența unui copil adoptat al donatorului la momentul încheierii contractului de donație nu împiedica revocarea contractului, dacă acestuia i se năștea ulterior un copil firesc.

Un autor a statuat că revocarea donației prin adopția unui copil contravine principiului irevocabilității donațiilor¹¹.

4.1. Condiții pentru revocarea donației pentru surveniență de copil

4.1.1. Donatorul să nu aibă un copil în momentul donației

Pentru ca revocarea să se producă, se cerea în primul rând ca donatorul să nu aibă vreun copil sau alt descendent în viață în momentul încheierii contractului de donație. Dacă în momentul donației donatorul avea un copil, donația era irevocabilă, fără a avea importanță dacă este un copil sau alt descendent¹².

Prevederea legală nu se aplica nici măcar copilului conceput în momentul donației. Copilul conceput era considerat că nu există în acest caz. Potrivit prevederilor de drept comun în materie, copilul conceput este considerat născut numai în acele situații în care este vorba de interesele sale, ori în acest caz, nu era în interesul său să fie considerat născut. Așa cum s-a precizat, dacă donatorul a avut cunoștință de concepția copilului, nu se poate presupune că el a dispus de un bun important din patrimoniul său pentru că nu credea că va mai avea copii¹³. Această

⁹ Eugeniu Safta Romano, *op. cit.*, p. 184.

¹⁰ Ion Dogaru, *op. cit.*, p. 287, Dan Chirică *Drept civil. Contracte speciale*, Ed. Lumina Lex, București, 1997, p. 168, Francisc Deak, *op. cit.*, p. 255.

¹¹ Ion Dogaru, *op. cit.*, p. 287.

¹² Eugeniu Safta Romano, *op. cit.*, p. 204.

¹³ Dimitrie Alexandrescu, *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român. Cartea a III-a. Despre donațiuni și testamente*, București, Ed. Atelierele Grafice SOCEC&CO, 1916, p. 483.

situație presupunea însă și dovada acestei cunoștințe, ceea ce putea fi întotdeauna mai dificil de probat.

Atunci când, în momentul donației, donatorul avea un copil declarat dispărut, nașterea ulterioară a unui copil permitea revocarea contractului de donație, deoarece, printr-o interpretare, copilul trebuia să fie *existent*¹⁴ la data încheierii contractului. Cu toate că persoana dispărută este prezumată a fi în viața, atâta vreme cât nu a intervenit o hotărâre judecătorească declarativă de moarte rămasă definitivă, admitem că în acest caz, persoana declarată dispărută este, prin definiție, o persoană a cărei existență este puțin probabilă, ceea ce îl poate determina pe donator să facă donația.

Potrivit prevederilor articolului 836 din vechiul C. civ., revocarea donației avea loc chiar și în cazul în care se naștea un copil după moartea donatorului, deci *postum*¹⁵.

Din examinarea prevederilor art. 836 din vechiul C. civ., putem deduce concluzia că referirea la copilul din căsătorie sau din afara căsătoriei viza numai copilul ce se va naște ulterior încheierii donației.

4.1.2. Donatorului să i se nască un copil după încheierea donației

A doua condiție pentru a opera revocarea donației era ca donatorului să i se nască un copil, ulterior momentului donației, chiar și după moarte, așa cum am precizat.

Cu privire la această condiție, precizăm că nu interesa durata de viață a copilului, condiția necesară și suficientă în acest caz fiind nașterea unui copil viu, nu și viabil¹⁶.

În cazul în care copilul era din afara căsătoriei, filiația stabilită potrivit legii atrăgea revocarea donației, așa cum vom preciza în cele ce urmează. Ceea ce interesa cu precădere în acest caz nu era data stabilirii filiației, ci data nașterii copilului.

Nu s-a exclus nici posibilitatea ca un copil declarat mort prin hotărâre judecătorească, deci inexistent în momentul donației, în cazul reapariției să fie considerat copil dobândit în urma donației cu efecte revocatorii.¹⁷ În ceea ce ne privește avem rezerve față de această opinie, deoarece reapariția persoanei declarate moarte prin

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ Florin Moțiu, Daniela Moțiu, *Contracte civile speciale. Prezent și viitor*, Ed. Mirton, Timișoara, 2009, p. 222.

¹⁶ A se vedea, Codrin Macovei, *Contracte Civile*, Ed. Hamangiu, București, 2006, p. 115. În literatura de specialitate s-a mai precizat că faptul de a se fi născut viu, implică cerința ca copilul să fi respirat măcar o dată. Pentru recunoașterea drepturilor copilului, în dreptul român nu se pune problema, ca în alte sisteme de drept, a viabilității copilului conceput, adică a acelei însușiri a acestuia care implică faptul că dispune de toate mecanismele pentru a se dezvolta normal fără malformații sau alte afecțiuni.

¹⁷ Francisc Deak, *op. cit.*, p. 255.

hotărâre judecătorească atrage anularea respectivei hotărâri, astfel că respectiva persoană este considerată că a fost în viață tot timpul. Este aceeași situație cu ipoteza în care, la momentul donației, donatorul nu avea cunoștință de existența unui copil ori alt descendent al său.

Inclusiv nașterea unui nepot după facerea donației, dacă tatăl acestui copil, fiu al donatorului, a fost decedat în momentul încheierii contractului de donație, permitea revocarea donației pentru surveniență de copil.¹⁸

Această prevedere avea drept temei faptul că dacă ar fi avut cunoștință de nașterea unui copil, donatorul nu ar fi făcut donația. Fundamentul instituției este unul logic: având în vedere structura psihică complexă a naturii umane, donatorul nu ar fi putut cântări în mod adecvat gestul său gratuit, atunci când nu a experimentat încă sentimentul dragostei părintești; acest fundament este în deplină concordanță cu realitatea concretă a conformației noastre psihologice.

4.2. Temeiul justificativ pentru eliminarea survenienței de copil din Codul civil, ca și caz legal de revocare a donațiilor

Legiuitorul a reformat această cauză de revocare a donațiilor, prin eliminarea ei din Codul civil actual. Totodată, a înțeles să simplifice consecințele efectelor sale, în plan juridic, prin eliminarea efectelor directe ale revocării de drept a donației, dacă copilul donatorului s-a născut începând cu data de 01 octombrie 2011, data intrării în vigoare a noului Cod civil.

Rațiunea rezidă în necesitatea protecției circuitului civil, în contextul în care bunul donat este în circuitul civil, nefiind indisponibilizat și intabulat în cartea funciară, dacă bunul este imobil, iar donatarul proprietar având plenitudinea atributelor dreptului de proprietate, putând înstrăina bunul. În acest context, din punct de vedere practic, eliminarea acestei prevederi este măsură să consolideze dreptul de proprietate dobândit de donatar. Altfel, dreptul său ar fi fost permanent umbrit de posibilitatea ca donatorului fără copii să i se nască un copil, eveniment ce nu ar fi putut fi prevăzut de niciuna dintre părți, dar care ar fi planat indirect pe dreptul proprietarului de a dispune de bunul său. Din acest punct de vedere, considerăm că eliminarea acestei prevederi este în deplin acord cu cerințele societății contemporane și cu necesitatea de a asigura o certitudine cât mai mare a circuitului juridic civil, chiar dacă acest caz de revocare mai există încă astăzi în dreptul francez.

Considerăm că schimbările legislative trebuie adaptate vremurilor, iar eliminarea acestei prevederi tinde să consolideze securitatea circuitului juridic civil. Altminteri, asupra dreptului de proprietate al donatarului ar plana mereu incertitudinea posibilității de revocare *ope legis* a dreptului său, ca urmare a unui eveniment nesigur care nu depinde de voința donatorului și pe care acesta nici măcar nu l-ar fi putut prevedea.

---

¹⁸ *Ibidem.*

S-a apreciat în doctrină¹⁹ că această cauză de revocare a donației ar fi o excepție nejustificată de la principiul irevocabilității donației, fundamentată pe reconsiderarea gestului de gratuitate, ca urmare a faptului ca ulterior, donatorului i s-ar fi născut un copil, sau chiar ca urmare a luării la cunoștință de existența unui copil, ulterior încheierii actului de donație.

Întrucât potrivit legii, descendenții au la îndemână promovarea acțiunii în reducere a donației²⁰, prin care pot desființa actele gratuite ale autorului lor care i-a prejudiciat, considerăm că o atare reglementare nu are drept scop primordial protejarea interesului copilului.

Un alt aspect care justifică eliminarea acestei prevederi din actuala reglementare este necesitatea protecției terților dobânditori ai bunului donat, care prezintă o deosebită importanță în ceea ce privește revocarea donațiilor, tocmai pentru că bunul donat, aflat în patrimoniul donatarului se află în circuitul civil, nefiind indisponibilizat, iar acesta poate dispune de bunul său întocmai ca orice proprietar, înstrăinându-l cu titlu oneros sau gratuit. Spre deosebire de revocarea donației pentru ingratitudine sau pentru neexecutarea sarcinilor, care nu depind de voința donatorului, ci de comportamentul donatarului și care nu operează de drept, posibilitatea de revocare fiind lăsată la îndemâna donatorului, care are și posibilitatea de a-l ierta pe donatar²¹, deci de a nu revoca donația, revocarea donației pentru surveniență de copil opera de drept, fiind un factor care nu depindea de voința donatorului; donatorul nu avea posibilitatea de a anihila efectele revocării, aceasta operând de drept. Prin urmare, dispozițiile legale nu prevăd posibilitatea ca donatorul să poată renunța anticipat la efectele revocării, pentru eventualitatea nașterii unui copil, în viitor, și nici să poată renunța la intervenirea de drept a acestui efect și anume, desființarea retroactivă a donației. Pe de altă parte, în materie de revocare a donației pentru ingratitudine, legiuitorul prevede în mod expres, în cuprinsul art. 1.026 C. civ., anumite efecte speciale ale efectelor retroactive ale revocării între părți a donației, care nu va produce efecte retroactive în ce-i privește pe terții de bună-credință, dobânditori de drepturi cu titlu oneros de la donatar, care s-au încrezut în cartea funciară.

Buna-credință este un concept definit vag de către legiuitorul contemporan²², fiind o stare complexă, care cuprinde mai multe elemente, de fapt și de drept,

¹⁹ Andreea Torente, *La donazione*, Milano, Dott. A. Giuffrè Editore, 2006, p. 693.

²⁰ Dan Chirică, *op. cit.*, p. 432 și urm.

²¹ Florin Moțiu, *Contractele speciale*, ed. a VIII-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2020, p.164.

²² Art. 14 C. civ. actual, denumit Buna-credință, prevede în cuprinsul alin. (1) că „*orice persoană fizică sau juridică trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile civile cu bună-credință, în acord cu ordinea publică și bunele moravuri*”, iar alin. (2) statuează că „*buna-credință se prezumă până la proba contrară*”. Vechea reglementare cuprindea o definiție mai precisă și succintă a bunei-credințe, prevăzând în cuprinsul art. 1.898 alin. (1) Cod civil că buna-credință este „*credința posesorului că, cel de la care a dobândit imobilul avea toate însușirile cerute de lege spre a-i putea transmite proprietatea*”.

rezultând într-un mănuchi de elemente prin care valorile morale ale onestității sunt transpuse în plan juridic. Buna-credință este întâlnită în toate sferele conviețuirii între oameni. În plan juridic, ea apare ca fiind o intenție dreaptă, prin care o persoană acționează având deplina convingere că ceea ce face este corect, nefiind susceptibil de a cauza vreun prejudiciu altei persoane. După părerea noastră, buna-credință se valorifică întotdeauna după *intenția* persoanei.

În raporturile juridice, buna-credință este obligatorie²³. În materie de donație, buna-credință se manifestă prin convingerea terțului dobânditor privind viabilitatea titlului de proprietate al transmițătorului bunului, fiind convins că a contractat cu un proprietar al bunului, ceea ce implică și informarea prealabilă a acestuia cu privire la situația juridică a bunului, nefiind niciun impediment pentru transmiterea proprietății. Lipsa de bună-credință nu echivalează întotdeauna cu reaua-credință, întrucât încălcarea exigențelor bune-credințe se poate datora și unei culpe a autorului, în funcție de împrejurări²⁴.

Dat fiind necesitatea formei autentice a actelor de înstrăinare a bunurilor imobile, este imposibil ca terțul cumpărător să nu aibă posibilitatea de a lua la cunoștință despre situația bunului, prin vizualizarea extrasului de carte funciară al imobilului. Totodată, este obligatoriu ca notarul public să îi aducă la cunoștință dobânditorului titlul de proprietate al proprietarului bunului și consecințele acestuia. Luând cunoștință despre aceste aspecte, terțul poate decide dacă dorește sau nu să achiziționeze acel bun.

Dincolo de prevederile legale privind rezerva succesorală și reducățiunea liberalităților excesive care pot afecta dreptul de proprietate al donatarului, ori obligarea acestuia de a restitui echivalentul rezervei succesorale, în cazul existenței unor moștenitori rezervatari ai donatorului decedat, contractul de donație implică anumite incertitudini ale proprietății. Chiar dacă nu ar exista moștenitori rezervatari ai donatorului și nu ar exista riscul desființării ulterioare a dreptului de proprietate al donatarului, totuși ingratitudinea nu poate fi prevăzută și poate surveni oricând, prin comportamentul donatarului, chiar și după ce acesta a înstrăinat bunul către un terț. În acest context, terțul de bună-credință este protejat de legiuitor, printr-o prevedere expresă.

Dispozițiile legale privind posibilitatea de revocare a donației pentru ingratitudine și cele privind surveniența de copil, în contextul vechii reglementări, sunt de ordine publică, chiar dacă în mod paradoxal ele ocrotesc un interes privat, iar contractele de donație încheiate anterior intrării în vigoare a noului Cod civil se revocă de drept pentru surveniență de copil, dacă copilul s-a născut pe perioada

---

²³ Legiuitorul a prevăzut în cuprinsul art. 1.170 C. civ. că „*părțile trebuie să acționeze cu bună-credință atât la negocierea și încheierea contractului, cât și pe timpul executării sale. Ele nu pot înlătura sau limita această obligație*”.

²⁴ Marius Floare, *Reaua-credință precontractuală în cazul contractelor negociate, în noul Cod civil și în dreptul comparat*, în Revista română de drept privat nr. 3/2012, p. 106.

cât vechiul Cod civil a fost în vigoare²⁵. Totuși, practica impune ca încrederea terțului în viabilitatea titlului transmîțătorului, corelată cu mențiunile de carte funciară, să fie suficiente pentru buna-credință a acestuia. La fel cum, în cazul revocării de drept pentru surveniență de copil, încrederea terțului în declarația donatorului (prezent și el la actul de înstrăinare), că acestuia nu i s-a născut un copil, în intervalul cât vechiul Cod civil a fost aplicabil, constituie tot un element de natură a proba buna-credință a acestuia.

Posibilitatea revocării de drept a donațiilor încheiate sub imperiul vechiului Cod civil pentru surveniență de copil, este un element de risc de natură a periclita buna-credință a terților dobânditori. Donatorul poate declara că nu i s-a născut niciun descendent între momentul încheierii donației și data intrării în vigoare a noului Cod civil, dar nu este exclusă nici posibilitatea ca donatorul să nu cunoască faptul că i s-a născut un copil.

Un alt element care justifică eliminarea acestui caz de revocare a donațiilor, este contradicția sa cu principiul irevocabilității donațiilor; Codul civil și doctrina consacră caracterul definitiv, irevocabil al contractului de donație.²⁶ În acest context, apreciem că este just să prevaleze principiul irevocabilității donațiilor și eliminarea oricărui risc care ar putea afecta dreptul de proprietate al donatarului, altminteri ar trebui să presupunem că donatorul care nu are descendenți nu ar trebui să poată niciodată să încheie un contract de donație.

Nu excludem posibilitatea ca donatorul care nu a avut descendenți la data perfectării donației să fi deținut mai multe bunuri, astfel că efectuarea unui act de gratuitate nu ar fi fost în măsură să prejudicieze interesele unui copil, acesta rămânând cu suficiente bunuri pentru ca interesul copilului să fie protejat.

Justificarea eliminării acestei cauze de revocare o regăsim în dificultatea pe care o genera revocarea de drept a donațiilor, în caz de surveniență de copil, astfel că donatorul nu avea posibilitatea să renunțe la revocare, chiar dacă ar fi dorit să mențină donația ca valabilă. Singura soluție ar fi fost ca, odată revocată de drept donația și constatată revocarea prin hotărâre judecătorească definitivă, donatorul să încheie un nou contract de donație cu donatarul, având ca obiect același bun.

În literatura juridică s-a propus reintroducerea revocării donației pentru surveniență de copil, din considerente care vizează în principal, interesele copilului²⁷. Cu toate acestea, acest caz legal de revocare constituie o sursă de insecuri-

---

²⁵ Aceste prevederi ar trebui corelate cu cele ale art. 908 alin. (2) C. civ., care prevede că „*rectificarea înscrierilor în cartea funciară se poate face fie pe cale amiabilă, prin declarația autentică notarială a titularului dreptului ce urmează a fi radiat sau modificat, fie, în caz de litigiu, prin hotărâre judecătorească definitivă*”. Revocarea donației intervenind de drept în caz de surveniență de copii, se pune întrebarea dacă donatorul are posibilitatea să renunțe la operarea revocării, sau în ultimă instanță părțile pot încheia un nou contract de donație, având ca obiect același bun.

²⁶ Ioan Popa, *Contracte civile*, vol. 1, Ed. Notarom, București, 2018, p. 469.

²⁷ Bujorel Florea, *Reflecții critice cu privire la cauzele de revocare a donațiilor*, în *Dreptul* nr. 7/2014, p. 83-85.

tate a circuitului civil, iar pe de altă parte, protejarea intereselor copilului depinde de la caz la caz, de fiecare situație particulară în parte, în raport cu persoana și situația financiară a dispunătorului. Prin urmare, considerăm că rațiunile de securitate a circuitului civil ar trebui să prevaleze în acest caz.

5. Consecințele revocării donației pentru surveniență de copil

Așa cum am precizat, revocarea donației opera de drept. Era o revocare absolută, care se realiza independent de voința donatorului, prin simplul fapt al nașterii copilului și fără a fi necesară intervenția instanței de judecată. Instanța putea doar să constate îndeplinirea condiției care atrăgea revocarea de drept a contractului²⁸. Cu alte cuvinte, instanța de judecată nu pronunța, ci numai constata revocarea, în situația în care condițiile prevăzute de lege sunt îndeplinite.

După nașterea copilului, donatarul nu mai avea nici un titlu asupra bunurilor donate. Această prevedere legală a fost instituită exclusiv pentru a proteja interesul copilului. Donatorul nu putea conveni cu donatarul să renunțe ulterior la revocarea donației pentru acest motiv. O astfel de clauză atrăgea nulitatea absolută a clauzei, chiar dacă ulterior donatorului nu i s-a născut niciun copil²⁹.

Donatorul redevenea proprietar al bunului donat, iar dacă acesta dorea totuși să mențină liberalitatea făcută donatarului, putea încheia un nou contract de donație, donație care nu mai era revocabilă pentru surveniență de copil. Donatarul pierdea dreptul dobândit prin donație și era obligat la restituirea bunului.

Cu toate că legiuitorul a folosit noțiunea de *revocare* a contractului de donație pentru surveniență de copil, apreciem că acțiunea donatorului era de fapt o acțiune *în restituire*, întrucât revocarea s-a produs de drept prin faptul nașterii copilului³⁰.

Termenul în care se putea solicita constatarea revocării contractului de donație era de treizeci de ani de la data nașterii copilului. Deoarece revocarea donației pentru surveniență de copil opera întotdeauna de drept, acțiunea în restituirea bunului donat putea fi promovată și de moștenitorii donatorului sau de creditorii acestuia, pe calea acțiunii oblice. Dacă termenul de treizeci de ani s-a scurs fără ca persoanele îndreptățite să fi introdus acțiunea în restituire, donatarul continua să dețină bunul în temeiul contractului de donație, iar regulile donației continuau să se aplice în continuare³¹, o eventuală acțiune în restituire urmând a fi respinsă de către instanță ca fiind tardiv formulată.

²⁸ Dimitrie Alexandresco, *op. cit.*, p. 494.

²⁹ Articolul 839 din vechiul C. civ. precizează că „*orice clauze sau convenții, prin care donatorul ar renunța la revocarea donațiunii pentru naștere de fiu, este nulă și fără nici un efect*”.

³⁰ C. Hamangiu, I. Rosetti Bălănescu, Al. Băicoianu, *Tratat de drept civil român*, vol. III, Ed. All, București, 1998, p. 502.

³¹ Francisc Deak, *op. cit.*, p. 258.

Un autor susține că după împlinirea termenului de treizeci de ani, care era un termen de prescripție, donatarul posesor redobânda proprietatea asupra bunului donat, prin efectul prescripției achizitive de treizeci de ani, dacă a posedat neîntrerupt³². Prin urmare, donatarul devenea proprietar, însă în virtutea regulilor care guvernează prescripția achizitivă, deoarece contractul de donație s-a desființat de drept de la data nașterii copilului, considerându-se că nu a fost niciodată încheiat.

Revocarea contractului de donație pentru surveniență de copil avea un efect retroactiv. Bunurile ce formau obiectul donației se întorceau în patrimoniul donatorului libere de orice sarcini. De data aceasta, efectul retroactiv se producea și împotriva terților dobânditori ai bunurilor respective. Prin urmare, își găsea aplicare principiul *resoluto jure dantis, resolvitur jus accipientis*, aceștia fiind considerați că au primit bunul de la un *non dominus*.

În acest caz se aplicau regulile de drept comun, ca în cazul revocării oricărui contract translativ de proprietate. Dacă bunul donat a fost înstrăinat de donatar, donatorul putea intenta o acțiune în revendicare împotriva terțului dobânditor, pentru recuperarea bunului său, în calitate de proprietar. Terțul se putea apăra numai prin invocarea uzucapiunii, în cazul bunurilor imobile sau prin posesia de bună-credință, în cazul bunurilor mobile. Actele de administrare efectuate de către donatar sau terțul dobânditor rămâneau valabile, deoarece ele nu pot dăuna proprietarului.

Odată cu restituirea bunului, terțul era obligat și la restituirea fructelor produse de bunul donat, de la data la care a fost notificat cu privire la nașterea copilului³³. Până la acest moment el era asimilat unui posesor de bună-credință, însă după acest moment, el devenea de rea-credință, astfel încât trebuia să restituie fructele. Atât donatarul cât și terțul dobânditor puteau păstra fructele până la data notificării lor, chiar dacă au cunoscut nașterea copilului anterior notificării³⁴. Apreciem că cerințele de echitate ar fi impus ca donatarul sau terțul dobânditor să restituie fructele percepute după data când au luat efectiv cunoștință de nașterea copilului, deoarece după acest moment au luat cunoștință de cauza de revocare, astfel încât au devenit de rea-credință. Prin urmare, ar fi fost mai just ca aceștia să restituie fructele percepute din acest moment, iar nu din momentul notificării cu privire la nașterea copilului, dacă au cunoscut-o anterior. Având în vedere că faptul cunoașterii anterioare este foarte greu de dovedit, legiuitorul a prevăzut că donatarul urma a restitui fructele de la data notificării sale.

După expirarea termenului de prescripție extintivă, donatarul continua să dețină bunul în calitate de donatar, fără a dobândi o altă calitate, cu consecința aplicării regulilor de fond care guvernează donația. Astfel, de exemplu, s-ar fi

³² Ion Dogaru, *op. cit.*, p. 289.

³³ Dimitrie Alexandresco, *op. cit.*, p. 499.

³⁴ Ion Dogaru, *op. cit.*, p. 291.

putut întruni condițiile care justifică raportul sau reducțiunea donației, dar asta este deja o altă problemă.

Pentru surveniență de copil, potrivit vechiului Cod civil, erau revocabile toate donațiile, nu însă și darurile obișnuite, de o valoare redusă, precum și nici donațiile făcute soților de către ascendenții lor.³⁵

6. Aplicarea în timp a legii civile privind revocabilitatea donațiilor pentru surveniență de copil

În ceea ce privește aplicarea în timp a legii care guvernează principiul revocabilității donațiilor, amintim prevederile art. 6 C. civ. actual, relative la aplicarea legii civile³⁶. Deși acest caz legal de revocare a fost actualmente eliminat, în sensul că donațiile nu se mai pot revoca de drept pentru surveniență de copil, efectele în plan temporal s-au păstrat, pentru donațiile încheiate pe durata vechiului Cod civil, care se revocă de drept, dacă donatorului i s-a născut un copil, până la data intrării în vigoare a noului Cod civil.

În ceea ce privește revocarea survenită după intrarea în vigoare a noului Cod civil, pentru un contract de donație încheiat sub imperiul vechii legi, amintim că în acest caz se va aplica legea în vigoare la data încheierii contractului de donație. Prin urmare, dacă contractul de donație a fost încheiat pe durata în vigoare a vechiului Cod civil, iar cererea de revocare survine după data de 01 octombrie 2011, se va aplica vechea lege, care permitea revocarea donației de drept pentru surveniență de copil. Prin urmare, judecătorul va lua act de nașterea copilului după încheierea donației și va constata desființarea retroactivă a donației. În principiu, legea nouă nu poate atribui unui act juridic trecut efecte pe care acest fapt nu le putea produce sub imperiul legii în vigoare la data încheierii contractului de donație³⁷; totuși aici avem de-a face cu o situație excepțională, deoarece legiuitorul a prevăzut că și în cazul donațiilor încheiate pe durata vechiului Cod civil, dacă donatorului i s-a născut un descendent după intrarea în vigoare a noului Cod civil, revocarea nu va mai opera, donația devenind definitivă.

³⁵ Eugeniu Safta Romano, *op. cit.*, p. 204.

³⁶ Potrivit art. 6 alin. (1) C. civ., „legea civilă este aplicabilă cât timp este în vigoare. Aceasta nu are putere retroactivă”. Alin. (3) al textului de lege mai prevede că „actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate la data intrării în vigoare a legii noi sunt supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficiente, potrivit dispozițiilor legii noi.” Pe de altă parte, potrivit alin. (5), „Dispozițiile legii noi sunt de asemenea aplicabile și efectelor viitoare ale situațiilor juridice născute anterior intrării în vigoare a acesteia, derivate din starea și capacitatea persoanelor, din căsătorie, filiație, adopție și obligația legală de întreținere, din raporturile de proprietate, inclusiv regimul general al bunurilor și din raporturile de vecinătate, dacă aceste situații subzistă după intrarea în vigoare a legii noi”.

³⁷ Gabriel Boroi, Liviu Stănculescu, *Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 1-2.

În privința efectelor viitoare ale situațiilor juridice trecute, Codul civil actual a preferat ca regulă, soluția ultraactivității legii în vigoare la data nașterii situației juridice. Efectele produse în timp ale unei situații juridice vor fi cele stabilite de legea în vigoare în momentul în care se realizează fiecare efect în parte, deci legea nouă nu se poate aplica efectelor produse de aceste situații juridice înainte de intrarea ei în vigoare, deoarece ar însemna o aplicare retroactivă a legii noi. Temeiul juridic al soluției și motivarea soluției în cazul instanței se va face întotdeauna în baza vechii legi, în vigoare la data încheierii actului juridic.

Această soluție este cea mai echitabilă și mai conformă cu prevederile normative. Pentru orice contract civil, legiuitorul a stabilit ca regulă aplicarea legii în vigoare la data încheierii contractului, nu numai în privința condițiilor de validitate și, pe cale de consecință a nulității, ci și pentru toate aspectele care privesc încheierea contractului, pentru cauzele de ineficacitate, pentru regulile de interpretare ale contractului, pentru efectele sale, pentru executarea obligațiilor asumate de către părți și pentru încetarea sa. Efectele contractului, chiar dacă sunt produse în timpul intrării în vigoare a noii legi, vor fi guvernate de vechea lege³⁸.

Sub imperiul vechii legi, donațiile între soți nu erau revocabile pentru surveniență de copii. Un atare caz de revocare nu avea nicio justificare în cazul în care s-ar fi născut copii comuni în familie, iar actualmente această prevedere a fost abrogată, ca fiind depășită, în contextul unei necesități tot mai mari de certitudine a siguranței circuitului civil. Surveniența de copii era un fapt ulterior donației, care nu putea fi prevăzut sau poate nici măcar dorit de către donator, dar care totuși atrăgea de drept revocarea donației. Cu toate că această prevedere mai subzistă încă în unele reglementări europene, considerăm că este o prevedere excesivă, care poate altera libertatea contractuală a persoanei, în condițiile în care donatorul poate avea suficiente bunuri în patrimoniul său, astfel încât interesele viitorului copil să nu fie alterate, ceea ce nu ar justifica revocabilitatea de drept a unei donații pentru surveniență de copii.

Legea nr. 71/2011 instituie însă o derogare semnificativă de la ultraactivitatea legii vechi, stabilind aplicabilitatea legii noi în privința efectelor viitoare ale unor situații juridice trecute, în măsura în care acestea derivă, printre altele, din căsătorie

---

³⁸ Aceste aspecte se desprind atât din dispozițiile art. 6 alin. (2) și (3) C. civ., cât și din cuprinsul art. 3 (care prevede că „*actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a Codului civil nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor.*”) și art. 4 (care prevede că „*la data intrării în vigoare a Codului civil, actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate, prevăzute de Codul civil din 1864, precum și de alte acte normative, rămân supuse dispozițiilor legii vechi, neputând fi considerate valabile ori, după caz, eficace potrivit Codului civil sau dispozițiilor prezentei legi*”) din Legea nr. 71/2011, pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009, modificată și completată. Actul normativ mai menționează, în cuprinsul art. 102 alin. (1) că „*contractul este supus dispozițiilor legii în vigoare la data când a fost încheiat în tot ceea ce privește încheierea, interpretarea, efectele, executarea și încetarea sa*” și alin. (2) că „*modificarea contractului se face cu respectarea tuturor condițiilor prevăzute de legea în vigoare la data modificării; în privința elementelor ce nu fac obiectul modificării, sunt aplicabile dispozițiile alin. (1)*”.

și relațiile patrimoniale și personale dintre soți, dacă aceste situații juridice subzistă după intrarea în vigoare a legii noi³⁹. Altfel spus, cazurile și condițiile de încetare a actului juridic rămân supuse legii în vigoare la data încheierii actului, chiar dacă, la data încetării, era în vigoare o nouă lege civilă, ceea ce înseamnă că, în prezent, contractul de donație încheiat de părți, rămâne supus dispozițiilor Codului civil din 1864, după caz, inclusiv în ceea ce privește condițiile în care acesta poate fi revocat de către donator. O lege ulterioară nu poate să aducă atingere constituirii, modificării sau stingerii situațiilor juridice anterioare, indiferent dacă legea nouă ar suprima un mod de formare, modificare sau stingere ori ar schimba condițiile necesare.

Cât privește revocarea donației pentru surveniență de copil, în cazul contractelor de donație încheiate pe durata vechiului Cod civil, dacă donatorului nu i s-a născut un copil până la data de 01 octombrie 2011, data intrării în vigoare a noului Cod civil, donația devine irevocabilă sub acest aspect. Ea nu va mai putea fi revocată pentru surveniență de copil, devenind astfel definitivă. Dacă donatorului i s-a născut un descendent după data intrării în vigoare a noului Cod civil, acest aspect nu mai poate afecta irevocabilitatea definitivă a donației, fiind irelevant, după cum se exprimă legiuitorul în cuprinsul art. 96 din Legea nr. 71/2001, pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009, privind Codul civil.

7. Revocarea donațiilor pentru surveniență de copil în viziunea altor coduri civile

Codul civil din Quebec, care a servit ca model de inspirație pentru noul Cod civil român, prevede în cuprinsul art. 1.836 că donațiile *inter vivos* se revocă pentru ingratitude, definind ingratitudea donatarului ca fiind acel comportament al celui gratificat, în care acesta s-a purtat în mod condamabil față de persoana donatorului, luând în considerare natura bunului donat, facultatea părților, dar și circumstanțele faptei de ingratitude⁴⁰. Ingratitudea este singurul caz legal de revocare a donațiilor prevăzut de Codul civil din Quebec. Iată așadar că legiuitorul din Quebec oferă o perspectivă infinit mai largă asupra aprecierii ingraturii, considerând ingrată orice faptă condamabilă a donatarului, în raport de circumstanțe, dar nu prevede *expressis verbis* revocabilitatea donațiilor pentru surveniență de copil al donatorului.

Codul civil spaniol nu consacră expres principiul irevocabilității speciale a donațiilor, irevocabilitatea lor fiind cea inerentă oricărui contract. Donațiile obiș-

---

³⁹ Legea nr. 71/2011 prevede printr-o normă specială, în cuprinsul art. 27 că „*indiferent de data încheierii căsătoriei, în ceea ce privește relațiile lor personale și patrimoniale, soții sunt supuși dispozițiilor Codului civil, de la data intrării sale în vigoare*”.

⁴⁰ Codul civil din Quebec poate fi accesat la adresa web: <http://legisquebec.gouv.qc.ca/en/pdf/cs/CCQ-1991.pdf>.

nuite și cele între soți pot fi revocate pentru ingraturitudine și neîndeplinirea condițiilor⁴¹. Cu toate că donațiile pot fi revocate și pentru surveniență de copil, această cauză de revocare nu se aplică în cazul donațiilor între soți, dacă ulterior donatorului i s-ar naște un copil comun cu soțul donatar. Pe de altă parte, donația ar fi revocabilă dacă donatorului i s-a născut un copil dintr-o căsătorie anterioară, chiar dacă prima căsătorie a încetat, ceea ce implică toate probele necesare.

În dreptul italian, donațiile de drept comun sunt în principiu, irevocabile. Ele pot fi revocate numai pentru ingraturitudine sau pentru surveniență de copii⁴². Donațiile între soți au fost permise numai după abrogarea art. 781 C. civ., dar ele sunt în principiu irevocabile, putând fi revocate numai în aceleași condiții ca și donațiile obișnuite. Cu toate acestea, în practică, donațiile între soți sunt foarte rar întâlnite. Prevederile art. 785 C. civ. trebuie corelate cu cele ale art. 805 C. civ. italian, care se referă la donațiile irevocabile și care statuează că nu pot fi revocate pentru cauză de ingraturitudine și nici pentru surveniență de copii, donațiile remuneratorii și cele făcute în considerarea unei viitoare căsătorii.

În dreptul francez, potrivit art. 953 C. civ. francez, donațiile între vii pot fi revocate pentru neîndeplinirea condițiilor cu care s-au făcut, pentru ingraturitudine sau pentru surveniență de copil⁴³. Ultimele modificări legislative adoptate prin Legea nr. 2006-728 din 23 iunie 2006, au menținut acest caz legal de revocare al donațiilor, însă au reformat această instituție prin necesitatea stipulării exprese, în contractul de donație, a clauzei revocării donației în cazul nașterii unui copil al donatorului, care nu are copii la momentul încheierii contractului. Practic, prin această reformă a Codului civil, clauza de revocabilitate de drept a donațiilor pentru surveniență de copil și-a pierdut automaticitatea, rămânând la alegerea donatorului, cu condiția să fie stipulată în mod expres în cuprinsul contractului de donație, devenind astfel o condiție rezolutorie potestativă, acceptată de legiuitor într-un mod excepțional⁴⁴. Donatorul poate renunța la această clauză stipulată în cuprinsul contractului, oricând până la momentul nașterii copilului, iar prin renunțare clauza își va pierde efectul. *Per a contrario*, dacă în contractul de donație părțile nu au stipulat că donația se va revoca în caz de surveniență de copil al donatorului, atunci donația se va menține și nu se va revoca, chiar dacă donatorului i s-a născut ulterior un copil. Dreptul de acțiune al donatorului pentru revocarea donației se prescrie în termen de cinci ani de la data nașterii ori a adopției copilului, după cum precizează legiuitorul francez în cuprinsul art. 966 C. civ., legiuitorul recunoscând în mod expres și adopția unui descendent ca motiv de

⁴¹ În acest sens, *Código civil, Edición actualizada septiembre de 2017*, Editorial Tecnos (Grupo Anaya S.A), Madrid, 2017.

⁴² A fost consultat *Codice civile italiano*, Utet Giuridica, Milano, 2006.

⁴³ În acest sens, *Code civil, Annoté, À jour des réformes...*, Dalloz, 2017, Paris, p. 1224 și urm.

⁴⁴ Philippe Malaurie, Laurent Aynés, *Droit des successions et des libéralités*, ed. a 7-a, LGDJ, Paris, 2016, p. 286.

revocare a donației. Prin urmare, în dreptul francez, actualmente, donațiile nu se mai revocă de drept pentru surveniență de copil, această posibilitate fiind lăsată la libera apreciere a donatorului, fiind condiționată de o mențiune expresă a unei clauze în acest sens, inserată în cuprinsul contractului de donație; în acest caz, donatarul își asumă existența acestei clauze.

8. Concluzii

Donația este un titlu de proprietate valabil și este un act, de regulă, irevocabil. Revocabilitatea donației este întotdeauna o excepție, iar situațiile în care este admisă acțiunea în revocare nu sunt atât de frecvente. Pe de o parte, pentru că sunt doar câteva cazuri legale excepționale care permit revocarea donației și pe de altă parte, pentru că rămâne la latitudinea instanței de a aprecia gravitatea faptelor care ar justifica desființarea donației, ținând cont de necesitatea prevalenței securității circuitului civil. Actualmente, donațiile nu se mai pot revoca de drept pentru surveniență de copil (avem în vedere contractele de donație autentificate începând cu data intrării în vigoare a noului Cod civil).

Faptul că donatarul poate înstrăina bunul deținut este recunoscut implicit de legiuitor, care a înțeles să garanteze în mod expres, printr-o prevedere specială, drepturile dobânditorilor care au contractat cu donatarul, dacă aceștia au fost de bună-credință și achiziția s-a făcut cu titlu oneros. Această protecție a terților dobânditori, prevăzută de art. 1.026 C. civ., vine în contradicție cu posibilitatea de revocare de drept a donației pentru surveniență de copil, altminteri ar trebui să admitem că donatorul care nu are descendenți nu ar trebui să poată dispune niciodată de bunurile sale prin donație, ceea ce ar îngradi dreptul său de dispoziție. Pe de altă parte, securitatea circuitului civil trebuie să prevaleze în raport de interesele copilului, ținând cont și de faptul că aceste interese trebuie apreciate de la caz la caz, în raport cu particularitățile fiecărui caz în parte și cu persoana ori situația financiară a donatorului.

Chiar dacă legiuitorul a înțeles să elimine această prevedere, totuși nu a putut anihila efectele pentru trecut ale acestui caz legal de revocare, astfel încât donațiile încheiate pe durata de aplicare a vechiului Cod civil rămân revocabile de drept pentru surveniență de copil, dacă copilul s-a născut până la data de 30 septembrie 2011, dat fiind că la data de 01 octombrie 2011 a intrat în vigoare noul Cod civil.

Totuși, dacă părțile doresc, ele pot agreea revocabilitatea donației în caz de surveniență de copil, stipulând acest lucru în contractul de donație, situație în care nașterea unui copil al donatorului, ulterior donației, va duce la revocarea retroactivă a donației, conform celor agreeate de părți.

Bibliografie

I. Tratat

1. Alexandresco, Dimitrie, *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român. Cartea a III-a. Despre donațiuni și testamente*, București, Ed. Atelierele Grafice SOCEC&CO, 1916.
2. Boroii, Gabriel, Stănciulescu, Liviu, *Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, București, Ed. Hamangiu, 2012.
3. Chirică, Dan, *Drept civil. Contracte speciale*, București, Ed. Lumina Lex, 1997.
4. *Code civil, Annoté, À jour des réformes...*, Dalloz, 2017, Paris.
5. *Codice civile italiano*, Utet Giuridica, Milano, 2006.
6. *Código civil, Edición actualizada septiembre de 2017*, Editorial Tecnos (Grupo Anaya S.A), Madrid, 2017.
7. Deak, Francisc, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, vol. III, ed. a IV-a actualizată de Lucian Mihai și Romeo Popescu, Ed. Universul Juridic, București, 2007.
8. Dogaru, Ion, *Drept civil. Teoria generală a actelor cu titlu gratuit*, Ed. All, București, 2005.
9. Hamangiu, C., Rosetti Bălănescu, I., Băicoianu, Al., *Tratat de drept civil român*, vol. III, București, Ed. All, 1998.
10. Legiuirea Caragea, Partea a IV-a, Capitolul 1 *Pentru daruri*, București, Ed. Academiei Republicii Populare Române, 1955
11. Macovei, Codrin, *Contracte civile*, Ed. Hamangiu, București, 2006.
12. Malaurie, Philippe, Aynés, Laurent, *Droit des successions et des libéralités*, ed. a 7-a, LGDJ, Paris, 2016.
13. Moțiu, Florin, *Contractele speciale*, ed. a VIII-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2020.
14. Moțiu, Florin, Moțiu, Daniela, *Contracte civile speciale. Prezent și viitor*, Ed. Mirton, Timișoara, 2009.
15. Molcuț, Emil, *Drept roman*, Ed. Press Mihaela S.R.L, București, 2000.
16. Popa, Ioan, *Contracte civile*, vol. 1, Ed. Notarom, București, 2018.
17. Toader, Camelia, *Drept civil. Contracte speciale*, Ed. All Beck, București, 2005.
18. Torente, Andrea, *La donazione*, Milano, Dott A. Giuffré Editore, 2006.
19. Safta-Romano, Eugeniu, *Contracte civile. Încheiere. Executare. Încetare*, ed. a III-a revăzută și adăugită, Ed. Polirom, Iași, 1999.

II Articole publicate în reviste de specialitate

1. Florea, Bujorel, *Reflecții critice cu privire la cauzele de revocare a donațiilor*, în *Dreptul* nr. 7/2014.

Matei, Teodor, *Revocarea donației pentru surveniență de copil*, accesat la site-ul web: www.centrulrobertianum.ro/scoala-dreptului-organic/res/prelectiuni/2.teodormateirevocareadonatiei.pentrusurvenientadecopil.pdf